

MANNER-SUOMEN ESR-OHJELMA 2007–2013

Valtakunnalliset kehittämishjelmat

Vipuvoimaa
EU:lta
2007–2013

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2007–2013

Manner-Suomen ESR-ohjelma 2007–2013
Valtakunnalliset kehittämissohjelmat

Toimitus: Saara Halonen
Taitto: Viisikko-Communica Communications VCA Oy
Kuvat: VCA / Shutterstock
Paino: Edita Prima Oy 10/2009

ISBN 978-952-227-276-8

VIPUVOIMAA EU:LTA KILPAILUKYKYYN JA TYÖLLISYYTEEN

Manner-Suomen valtakunnalliset kehittämishjelmat 2007–2013

EU TUKEE ALUEIDEN KILPAILUKYKYÄ JA TYÖLLISYYTTÄ rakennerahastovaroin osarahoituilla ohjelmissa. Suomessa toteutetaan Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) ja Euroopan sosiaalirahaston (ESR) ohjelmia. Suomen rakennerahastopolitiikalla vahvistetaan kansallista ja alueellista kilpailukykyä, työllisyyttä ja hyvinvointia.

Euroopan sosiaalirahaston tavoite on tukea työllisyyttä ja työllistymisedellytyksiä osaamista ja palvelurakenteita kehittämällä ja näin edistää tasa-arvoa, ehkäistä syrjäytymistä sekä kehittää osaamista, työoloja ja työmarkkinoita.

Manner-Suomessa toimiva ESR-ohjelma jakaantuu alueosioihin ja valtakunnalliseen strategia teemoja edistävään osaan. Valtakunnallisiin teemojen mukaisiin kehittämishjelmiin ja niiden alueilla toteutettaviin hankkeisiin ohjataan noin puolet ESR-rahoituksesta. ESR-ohjelman julkinen kokonaisrahoitus on noin 1 414 miljoonaa euroa, josta EU:lta tuleva rahoitus on yhteensä 615 miljoonaa euroa.

Valtakunnalliset kehittämishjelmat pohjautuvat ministeriöiden strategioissa valittuihin erityisalueisiin, joita kehitetään ESR-varoin. Kehittämishjelmien teemat ovat merkittäviä kokonaisuuksia, joilla edistetään suomalaista koulutus-, yrittäjyys-, työllisyys- ja hyvinvointipolitiikkaa.

Tässä esitteessä kerrotaan valtakunnallisista kehittämishjelmistä. Lisätietoja ESR-toiminnasta Suomessa osoitteesta **www.rakennerahastot.fi**.

Valtakunnalliset kehittämishjelmat – isoja kokonaisuuksia

Valtakunnalliset kehittämishjelmat vastaavat asiakkaiden ja palvelurakenteiden tarpeisiin työllisyyden, työvoiman, yrittäjyyden, koulutuksen ja työhyvinvoinnin alueilla. Ne ovat pääsääntöisesti isoja ohjelmakokonaisuuksia, joiden sisällä rahoitetaan lukuisia alueellisia teeman sisällön mukaisia hankkeita, ja joissa on myös resursseja selvitys-, arviointi- ja verkostotyöhön. Kehittämishjelmaan voidaan perustaa tukirakenne kokoamaan hankkeiden tuloksia yhteen ja varmistamaan hankkeiden välistä yhteistyötä. Kehittämishjelman tarkoituksena on parantaa ja uudistaa nykyisiä toimintamalleja, kokeilla uusia avauksia ja levittää tietoa jo käytössä olevista hyvistä käytännöistä.

Muutamia resursseiltaan pieniä täsmälliseen erityistehtävään tarkoitettuja kehittämishjelmia lukuun ottamatta valtakunnallisten kehittämishjelmien sisällä rahoitetaan palvelutuotteita asiakkaille ja kehitetään palvelurakenteita.

Tämän esitteen tarkoituksena on antaa kokonaiskuva kehittämishjelmien toiminnasta. Tätä varten on jokaisen ohjelman kohdalle tiivistetty päätavoitteet ja toimet sekä kerrottu miten ne liittyvät ohjelmien rahoitusta ohjaaviin strategioihin. Esitteen tiedot perustuvat tilanteeseen lokakuussa 2009. Seuraavassa esitteen sivuille kuvatut kehittämishjelmat on ryhmitelty ESR-ohjelman toimintalinjojen mukaan.

JOHDANTO	3
Valtakunnalliset kehittämisohjelmat – isoja kokonaisuuksia	4

TOIMINTALINJA 1: Työorganisaatioiden, työssäolevan työvoiman ja yritysten kehittäminen sekä yrittäjyyden lisääminen

Osaamisella ja työelämän laadun kehittämisellä parempaan muutoksenhallintaan	6
Yrittäjyys työvoiman käyttötapana ja työmarkkinoiden moottorina	8
Aloittavien yrittäjien ja pk-yritysten liiketoimintaosaamisen kehittämisohjelma	10
Yrittäjyyskasvatuksella ja -osaamisella muutosvoimaa	12
Luovien alojen yrittäjätoiminnan kasvun ja kansainvälistymisen kehittämisohjelma	14
Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisalojen kolmas sektori hyvinvointipalvelujen tarjoajana	16
Tasa-arvoa työelämään – yhdenvertaisuutta yhteiskuntaan	18
Terveenä ja osaavana työssä	20

TOIMINTALINJA 2: Työllistymisen ja työmarkkinoilla pysymisen edistäminen sekä syrjäytymisen ehkäiseminen

Välityömarkkinat	22
Työstä työhön - Laajennetun ja ennakoivan muutosturvan toimintamallin kehittäminen	24
Paremmat arjentaidot ja opintojen kautta töihin	26
Maahanmuuttajien alkuvaiheen neuvonnan ja ohjauksen kehittäminen	28
Sukupuolten tasa-arvon edistäminen ja valtavirtaistaminen	30

TOIMINTALINJA 3: Työmarkkinoiden toimintaa edistävien osaamis-, innovaatio- ja palvelujärjestelmien kehittäminen

Yritysharava koko maahan	32
Osuuutta ja kysyntälähtöisyyttä aikuisopiskeluun tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelujen valtakunnallisella kehittämisohjelmalla	34
Yritys-Suomi-palvelujärjestelmän kehittämisohjelma	36
Avoimissa oppimisympäristöissä aktiivisiksi kansalaisiksi	38
Koulutus ja osaamistarpeiden ennakointi	40
Osaajana työmarkkinoille	42
Innovaatio- ja osaamisjärjestelmien kehittäminen	44
Tukea osaamisen hyödyntämiseen ja työkaluja osaamisintensiivisille yrityksille	46

TOIMINTALINJA 4: Jäsenvaltioiden ja alueiden välinen yhteistyö ESR-toiminnassa

Eurooppalaisen yhteistyön lisääminen työvoima-, koulutus- ja elinkeinopolitiikassa edistämällä työperusteista maahanmuuttoa	48
Kansainvälinen yhteistyö hyvien käytäntöjen etsimiseksi ja levittämiseksi	50

TOIMINTALINJA 1:

Työorganisaatioiden, työssäolevan työvoiman ja yritysten kehittäminen sekä yrittäjyyden lisääminen

Osaamisella ja työelämän laadun kehittämällä parempaan muutoksenhallintaan

6

OHJELMA kehittää pk-yritysten henkilöstön osaamista ja työn organisointia työpaikkojen liiketoiminnan osana yritysten keskinäisissä verkostoissa. Rahoitettavilla hankkeilla varmistetaan osaavan työvoiman saatavuutta ja tavoitellaan osaamista edistävien palvelujen ja rahoitusinstrumenttien synergistä käyttöä.

Työ- ja elinkeinoministeriön ohjelmassa kehitettävän uuden toimintamallin tarkoitus on parantaa osaamista. Tavoitteena on, että mallista muodostuu osa yritysten ja työ- ja elinkeinoministeriön hallinnon normaalia toimintatapaa ja pohja kansalliselle pk-yritysten osaamisen rahoitukselle. Ohjelman avulla vähäisten kehittämis- ja osaamisresurssien työpaikat, etenkin pienet yritykset, pääsevät mukaan kehittämistoimintaan.

Ohjelman tukirakenne tukee toimeenpanoa ja auttaa alueellisia hankkeita kehittäväällä arvioinnilla. Tavoitteena on kasvu- ja rakennemuutostilanteissa kytkeä työyhteisöjen osaamis- ja kehittämistarpeet laajempiin yhteiskunnallisiin työvoiman saatavuus-, työssä pysymis- ja tuottavuustavoitteisiin.

Lisätietoja: www.eurazoo7.fi/rrtiepa

**Osaavaa työvoimaa
ja henkilöstöä
pk-yrityksille
verkostomaisella
toimintamallilla**

TOIMINTALINJA 1:

Työorganisaatioiden, työssäolevan työvoiman ja yritysten kehittäminen sekä yrittäjyyden lisääminen

Yrittäjyys työvoiman käyttötapana ja työmarkkinoiden moottorina

YRITTÄJYYTTÄ ja yrityksiä tukeva kehittämisohjelma kytkeytyy ESR:n Manner-Suomen ohjelma-asiakirjan toimiin uusien yritysten synnyttämiseksi ja yrittäjyysaktiivisuuden parantamiseksi sekä edelleen hallitus-ohjelmaan. Ohjelma tukee myös EU:n Small Business Act -aloitteen Lisabonin strategian mukaista toimintaa. Etenkin yrityksille, aloittaville yrittäjille ja yrittäjyyttä uravaihtoehtona harkitseville tarjottavien palvelujen parantamista ja samalla kehittämisedellytyksien luomista yrityksille ja yrittäjämmeille edesauttavat projektiehdotukset ovat tervetulleita ohjelmaan. Kehittämisohjelma sisältää kaksi tukipalveluita tarjoavaa projektia:

Seudulliset yrityspalvelut kokoaa yhteistyöhön ne toimijat, jotka neuvovat ja palvelevat asiakkaita yrityksen perustamisessa, käynnistämässä ja liiketoiminnan kehittämisessä. Erityiskysymyksissä ne välittävät asiakkaalle myös muiden yrityspalveluasiantuntijoiden palveluja. Seudullisen yrityspalvelun keskeisiä toimijoita ovat TE -keskus, TE -toimisto, uusyrityskeskus, seudullinen elinkeinoyhtiö, kunnan elinkeinotoimi ja Pro Agria. Seudullisten yrityspalvelujen toiminta perustuu toimijoiden yhteiseen sopimukseen. Yrityspalvelujen toimintamalli ja palvelujen tuottajat voivat vaihdella seuduittain. Projektissa rakennetaan seudullisten yrityspalvelutoimijoiden yhteistyötä ja kehitetään viranomaisten valmiuksia toimia seudullisten yrityspalvelujen edistäjinä.

Yhdessä yrittämään! Osuustoiminnallinen yrittäminen ja yhteisötalous -projektin tavoitteena on osuustoimintaa ja yhteisötalouteen liittyvän tietotaidon levittäminen. Samalla lisätään osuuskunnan tunnettavuutta yritysmuotona ja yritysten yhteistoimintamallina. Projekti etsii käytäntöjä yhteisöllisten liikeideoiden kehittämiseksi. Yritysneuvontaa sekä urapalveluita tarjoaville ja aloittavien yrittäjien kanssa toimiville organisaatioille tarjotaan osuustoiminnallisen yrittäjyyden neuvontatukea ja koulutuspalveluita.

Lisätietoja: www.eurazoo7.fi/rrtiepa, www.sekes.fi,
www.osuustoimintakeskus.fi

**Palvelujen
organisoinnin
ja sisällön
kehittämisellä potkua
yritystoimintaan**

TOIMINTALINJA 1:

Työorganisaatioiden, työssäolevan työvoiman ja yritysten kehittäminen sekä yrittäjyyden lisääminen

Aloittavien yrittäjien ja pk-yritysten liiketoimintaosaamisen kehittämishjelma

10

KEHITTÄMISOJELMAN tavoitteena on parantaa sekä aloittavien yrittäjien että toimivien pk-yritysten liiketoimintaosaamista kehittämällä uusia tai uudistamalla ja levittämällä edellisellä ESR-ohjelmakaudella kehitettyjä koulutusohjelmia ja räätälöityjä asiantuntijapalveluita aloittavien yritysten ja pk-yritysten tarpeisiin. Lisäksi tavoitteena on luoda uusia toimintatapoja ja -malleja pk-yritysten palvelutarjontaan.

Työ- ja elinkeinoministeriön kehittämisohjelmalla pyritään synnyttämään uusia, innovatiivisia yrityksiä, lisäämään kasvukykisten ja -haluisten yritysten määrää sekä parantamaan yritysten kansainvälistymisosaamista.

Ohjelman on tarkoitus lisätä myös onnistuneiden sukupolvenvaihdosten määrää sekä saada yritykset panostamaan aikaisempaa enemmän henkilöstönsä osaamisen kehittämiseen. Kehittämisohjelman eri hankkeissa kehitettyjen uusien tai uudistettujen palvelujen ja toimintamallien seurauksena aloittavien yrittäjien sekä toimivien pk-yritysten liiketoimintaympäristö paranee.

Kehittämisohjelma tukee Lissabonin strategian tavoitteita edistämällä yrittäjyyttä, tukemalla pk-yritysten sopeutumista toimintaympäristön muutoksiin sekä vahvistamalla yritysten kilpailukykyä ja kasvua.

Lisätietoja: www.eurazoo7.fi/rrtiepa

Koulutusta, konsultointia ja räätälöityjä asiantuntijapalveluja pk-yrityksille

TOIMINTALINJA 1:

Työorganisaatioiden, työssäolevan työvoiman ja yritysten kehittäminen sekä yrittäjyyden lisääminen

Yrittäjyyskasvatuksella ja -osaamisella muutosvoimaa

OHJELMAN tavoitteena on edistää yrittäjyyskasvatusta ja -koulutusta, liiketoimintaosaamista, yrittäjyyden ja yritystoiminnan osaamispohjaa sekä lisätä valmiuksia ryhtyä yrittäjäksi ja vahvistaa yrittäjyyden houkuttelevuutta uravaihtoehtona. Tavoitteeseen pyritään kehittämällä myönteistä yrittäjyyskulttuuria ja asenneilmapiiriä vahvistavia toimintatapoja.

Yrittäjyys painottuu Euroopan unionin Lissabonin strategian työllisyyden suuntaviivoissa ja tavoitteissa. Keskeinen rooli yrittäjyydellä on sekä uuden työn luojana, urana, kompetensseina että laajempänä kulttuurisena muutosprosessina, johon koulutus integroituu.

Kehittämistoiminta tähtää opetusministeriön määrittelemien yrittäjyyskasvatuksen ja -koulutuksen linjausten jalkauttamiseen. Täten ohjelmassa kehitetään toimintatapoja, jotka liittyvät myönteiseen yrittäjyyskulttuuriin ja asenneilmapiiriin. Tärkeää toimintatapojen kannalta on myös vahvistaa sisäistä ja ulkoista yrittäjyyttä, käynnistää uutta yritystoimintaa sekä edistää innovaatiotoimintaa, kehittää toimivia yrittäjiä yrityksineen ja tukea sukupolvenvaihdoksia.

Lisätietoja: www.oph.fi/esr

**Lisää yrittäjämyn-
teisyttä ja mata-
lampi kynnyksen yrit-
täjäksi ryhtymiseen
koulutuksen keinoin**

TOIMINTALINJA 1:

Työorganisaatioiden, työssäolevan työvoiman ja yritysten kehittäminen sekä yrittäjyyden lisääminen

Luovien alojen yritystoiminnan kasvun ja kansainvälistymisen kehittämisohjelma

OHJELMA tukee hankkeita, jotka edesauttavat luovien alojen yritystoiminnan kasvua ja kansainvälistymistä. Tavoite on kehittää tuotekehitys-, innovaatio-, liiketoiminta-, yrittäjyys-, tuottaja- ja manageriosaamista sekä vahvistaa alan tietoperustaa ja ennakointia.

Hankkeiden kehittämistoimilla vastataan Lissabonin strategian mukaisesti yhteiskunnassa ja alan toimintaympäristössä, väestörakenteessa, taloudessa ja tuotannon rakenteissa meneillään oleviin muutoksiin. Luovien alojen toimintaedellytysten kehittämisessä ennakointi on tärkeää, koska alan toimintaympäristö on nopean ja voimakkaan rakennemuutoksen tilassa.

Hallitusohjelman mukaan luovaa taloutta ja luovien alojen yrittäjyyttä vahvistetaan ja kulttuurin kansantaloudellista merkitystä lisätään edistämällä kulttuurivientiä ja -yrittäjyyttä. Hanketoiminta parantaa toimijoiden osaamista ja toimintavalmiuksia, lisää yhteistyötä ja tuottaa alan kasvua ja kansainvälistymistä tukevia toimintamalleja. 2008 ja 2009 aikana opetusministeriön kehittämisohjelmasta on rahoitettu 14 hanketta.

Lisätietoja www.luovasuomi.fi

Valmiuksia kasvuun ja kansainvälistymiseen luovien alojen yrityksille

TOIMINTALINJA 1:

Työorganisaatioiden, työssäolevan työvoiman ja yritysten kehittäminen sekä yrittäjyyden lisääminen

Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisoalojen kolmas sektori hyvinvointipalvelujen tarjoajana

KEHITTÄMISOHJELMAN tavoitteena on tukea kolmannen sektorin toimintaa hyvinvointipalvelujen tuottamisessa ja tuoteistamisessa, jotta alan toimijoilla olisi paremmat mahdollisuudet toteuttaa väestön hyvinvointipalveluja entistä enemmän.

Hanketoiminnalla pyritään antamaan valmiudet kehittää kolmannen sektorin hyvinvointipalvelujen järjestämisen toimintatapoja ja työvoiman työssä jaksamista tukevia toimintamalleja. Lisäksi tarkoitus on edistää työvoiman ja työorganisaatioiden kykyä tukea osaamista ja uusia innovaatioita sekä synnyttää luovuuksia edistäviä menetelmiä.

Toiminta tukee Lissabonin strategian suuntaviivoja ikääntymiseen varautumisen, hyvinvointipalvelujen turvaamisen ja julkisen talouden tuottavuuden, yrittäjyyskulttuurin paremman tukemisen, innovaatioiden edistämisen ja resurssien tehokkaan työllisyyttä edistävän kohdentamisen osilta. Opetusministeriön kehittämisohjelma tukee myös pääministeri Matti Vanhasen hallitusohjelmaa uusia palvelujen järjestämis- ja tuottamistapoja kehittämällä sekä edistämällä julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin kumppanuutta palvelutuotannossa.

Lisätietoja: www.minedu.fi

**Työkaluja
kolmannelle
sektorille hyvinvointi-
palvelutoiminnan
kehittämiseksi**

TOIMINTALINJA 1:

Työorganisaatioiden, työssäolevan työvoiman ja yritysten kehittäminen sekä yrittäjyyden lisääminen

Tasa-arvoa työelämään – yhdenvertaisuutta yhteiskuntaan

18

OHJELMAN tavoitteena on sukupuolten välisen tasa-arvon ja syrjimättömyyden toteuttaminen työelämässä. Tavoitteen taustana ovat mm. naisten ja miesten suuri palkkaero, jyrkästi segregoituneet työmarkkinat ja naisten miehiä huonommat urakehitysmahdollisuudet sekä perhevapaiden epätasainen jakautuminen vanhempien kesken. Hyvin toimiva tasa-arvolainsäädäntö vaikuttaa merkittävästi sukupuolten tasa-arvon toteutumiseen.

Sukupuolten tasa-arvon edistämisessä ohjelma huomioi molemmat sukupuolet. Ohjelma ottaa huomioon erityisesti pienyritysten tarpeet. Ohjelman hankkeet voivat tuottaa uutta tietoa ja kehittää seurantamenetelmiä, olla koulutus- ja kehittämishankkeita tai niissä voidaan luoda uusia toimintamalleja tasa-arvotyöhön. Erityisesti hyvien käytäntöjen kehittämisessä ja levittämisessä yhteistyö työmarkkinajärjestöjen kanssa on keskeistä.

Samapalkkaisuuden edistämisen painopisteessä kehitetään ja tutkitaan palkkausjärjestelmiä niin, että ne nykyistä tehokkaammin pienentävät naisten ja miesten palkkaeroa. Segregaation lieventämiseksi haetaan keinoja, joilla kasvatuksessa, koulutuksessa ja työelämässä voidaan purkaa sukupuolen mukaista työnjakoa. Työ- ja perhe-elämän yhteensovittamiseen ja hoivavastuun tasapuolisempaan jakoon etsitään uusia toimivia käytäntöjä. Tasa-arvolainsäädännön vaikuttavuutta voidaan lisätä luomalla seurantamenetelmiä sekä kehittämällä oppilaitoksille ja työpaikoille koulutus- ja tukitoimintaa.

Ohjelma perustuu pääministeri Vanhasen II hallituksen hallitusohjelman linjauksiin. Ohjelman teemoja on mukana myös hallituksen tasa-arvo-ohjelmassa ja kolmikantaisessa samapalkkaisuusohjelmassa sekä sosiaali- ja terveysministeriön sosiaali- ja terveyspolitiikan strategiassa 2015. Naisten ja miesten välinen tasa-arvo on Euroopan yhteisön perustamisopimuksessa ja muissa sopimuksissa nostettu yhteisön keskeiseksi päämääräksi. Ohjelma kytkeytyy monelta osin myös Lissabonin strategiaan.

Lisätietoja: www.stm.fi

Sukupuolten tasa-arvoa ja samapalkkaisuutta työelämään, segregaaation lieventämistä sekä naisten urakehityksen, työ- ja yksityiselämän yhteensovittamisen ja tasa-arvolainsäädännön vaikuttavuuden tukemista

TOIMINTALINJA 1:

Työorganisaatioiden, työssäolevan työvoiman ja yritysten kehittäminen sekä yrittäjyyden lisääminen

Terveenä ja osaavana työssä

20

OHJELMA tukee työtä kehittäviä, työyhteistyötä tekeviä, terveyttä edistäviä ja näistä hyviä käytäntöjä mallintavia hankkeita. Keskeistä on mm. seudullisen ja alueellisen yksityisen ja terveyskeskustyöterveyshuollon verkottuminen sekä työttömien, pätikätyläisten ja siirtymävaiheessa olevien nuorten työterveyden kehittäminen.

Lissabonin strategiassa Euroopan unionin jäsenvaltiot ovat tunnustaneet työn laadun ja tuottavuuden takaamisen edistävän talouskasvua ja työllisyyttä. Työterveyden ja -turvallisuuden puutteellinen suojele voi työtapaturmien ja työperäisten sairauksien kautta aiheuttaa poissaoloja tai pysyvää työkyvyttömyyttä. Nämä merkitsevät suuria inhimillisiä ongelmia, mutta myös huomattavaa kielteistä talousvaikutusta.

Kansallisen ja EU-politiikan on tuettava myös ikääntyvien työntekijöiden täyttä ja tuloksellista työllistymistä edistäviä työympäristöjä ja -terveyspalveluja. Sosiaali- ja terveysministeriön kehittämisohjelman toimet kohdistuvat erityisesti toimintaympäristön ja rakennemuutoksen takia suurimmassa muutostarpeessa oleviin toimialoihin ja ryhmiin, kuten pk-yrityksiin, sosiaali- ja terveysalan työpaikkoihin, ICT:aan, teknologiateollisuuteen.

Lisätietoja: www.stm.fi

**Lisää yrittäjä-
myönteisyyttä
ja matalampi kynnys
yrittäjäksi ryhtymi-
seen koulutuksen
keinoin**

TOIMINTALINJA 2:

Työllistymisen ja työmarkkinoilla pysymisen edistäminen
sekä syrjäytymisen ehkäiseminen

Välityömarkkinat

VÄLITYÖMARKKINAT tarjoavat tuettuja työ- ja aktivointipaikkoja, joilla parannetaan työnhakijoiden osaamista ja työelämävalmiuksia. Ohjelman tavoitteena on luoda heikossa työmarkkina-asemassa oleville työnhakijoille palvelukokonaisuuksia, jotka johtavat avoimille työmarkkinoille sekä kehittää toimintamalleja välityömarkkinoiden vaikuttavuuden parantamiseksi.

Kehittämisohjelma painottaa Lissabonin strategian rakenteellisen työttömyyden vähentämisen tavoitteita (ml. työvoiman laajentaminen) sekä myös työvoimapalvelujen kehittämisen tavoitteita. Vanhasen II hallituksen ohjelmassa välityömarkkinat on yksi kehittämisen kohde työvoimapolitiikan alueella. Ohjelma liittyy TEM:n työllisyys- ja yrittäjyysstrategian linjaukseen työmarkkinoilla heikoimmassa asemassa olevien tukemisesta ja erityisesti työllistymiskynnyksen alentamiseen.

Tavoitteena on, että eri toimijoiden, erityisesti kolmannen sektorin, tarjoamat välityömarkkinoiden työpaikat olisivat väylä sijoittua avoimille työmarkkinoille. Tavoitteeseen pyritään mm. parantamalla työntekijöiden osaamista ja työelämävalmiuksia, tukemalla siirtymävaiheita sekä kehittämällä yritys yhteistyötä. Työnantajan tarpeista lähtevään ammatillisen osaamisen kehittämiseen tarjoavat mahdollisuuksia palkkatuetun työn yhdistäminen koulutukseen ja erilaiset täsmäkoulutusmallit sekä työpoolit. Lisäksi ohjelmassa kehitetään työhön-/työvalmentajapalveluita ja pureudutaan asiakasprosessien vaikuttavuuteen. Sosiaali- ja terveysministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön yhteisen kehittämisohjelman avulla pyritään myös lisäämään sosiaalisten yritysten määrää ja parantamaan niiden toimintaedellytyksiä.

Lisätietoja: www.eurazoo7.fi/rrtiepa

Avoimille työmarkkinoille johtavia tuettuja työllistymispolkuja ja uusia toimintamalleja välityömarkkinoiden vaikuttavuuden parantamiseksi

TOIMINTALINJA 2:

Työllistymisen ja työmarkkinoilla pysymisen edistäminen
sekä syrjäytymisen ehkäiseminen

Työstä työhön

Laajennetun ja ennakoivan muutosturvan
toimintamallin kehittäminen

TYÖSTÄ TYÖHÖN -kehittämishjelmassa on kyse valtakunnallisen muutosturvaverkoston puitteissa toteutettavasta koulutus- ja kehittämishankkeesta, jonka avulla tuetaan muutosturvan toimintamallin keskeisimpiä kehittämisalueita, toimeenpanoa ja vaikuttavuutta, toimintamallin koordinaatiota sekä muutosturvan tunnettuutta.

Työstä työhön -kehittämishjelma on väline, jonka avulla kehitetään ja tehostetaan kansallisesti rahoitetun muutosturvan toimintamallin toteutusta. Kehittämishjelmalla tuetaan muutosturvan toimintamallin laajentamista lomautettuihin ja määräaikaisiin työntekijöihin. Lisäksi tavoitteena on muutosturvan toimeenpanon varmistaminen myös pienissä yrityksissä sekä nykyistä tiiviimmän kytköksen rakentaminen työvoiman irtisanomistilanteiden ja työvoimaa rekrytoivien yritysten välille, jolloin työstä työhön siirtyminen nopeutuu.

Muutosturvan kehittäminen on osa Suomen kansallista joustoturvamallia. Työstä työhön -hankkeessa korostuvat myös Lissabonin strategian painotukset sosiaalisesta ulottuvuudesta sekä pyrkimyksestä työelämän jouston ja turvan tasapainoon.

Lisätietoja: www.eurazoo7.fi/rrtiepa

**Ohjelman avulla
kehitetään ja
tehostetaan
kansallisesti
rahoitetun muutos-
turvan toimintamallin
toteutusta**

TOIMINTALINJA 2:

Työllistymisen ja työmarkkinoilla pysymisen edistäminen
sekä syrjäytymisen ehkäiseminen

Paremmat arjentaidot ja opintojen kautta töihin

KEHITTÄMISOHJELMA ehkäisee syrjäytymistä, ohjaa nuoria koulutukseen, työelämään ja aktiiviseen kansalaisuuteen ja tehostaa siirtymistä perusopetuksesta toisen asteen koulutukseen. Tarkoitus on myös vähentää keskeyttämistä ja parantaa läpäisyä kaikilla koulutusasteilla, lisätä opintojen suorittamista tavoiteajassa ja tukea opiskelijoiden siirtymistä työelämään opintojen jälkeen.

Opetushallinnon kehittämisohjelman tavoite on vastata tulevaisuuden työvoimakehityksen ja ikäluokkien pienenemisen haasteisiin, mikä edellyttää, että nykyistä suurempi osa nuorista siirtyy työelämään ammatillisen tai korkea-asteen tutkinnon suorittaneina. Toimenpiteet tukevat erilaisista lähtökohdista tulevien yksilöiden pääsyä koulutukseen, koulutuksen loppuun suorittamista ja siirtymistä työelämään sekä parantavat julkisen sektorin palveluja syrjäytymisvaarassa oleville nuorille.

Ohjelmassa rahoitettavissa hankkeissa vahvistetaan perusopetuksen ja toisen asteen opintojen nivelvaiheen tukitoimia ja koulutuksesta työelämään siirtymisen tukea, kehitetään opintojen ohjausta, opiskelijahuoltoa ja asuntola- ja harrastustoimintaa sekä parannetaan nuorten elämänhallinnan taitoja. Lisäksi hankkeissa rakennetaan valtakunnallinen palvelukokonaisuus vauhdittamaan korkeakouluopiskelijoiden valmistumista ja sijoittumista koulutusta vastaavaan työhön sekä monipuolistetaan työpajatoimintaa.

Lisätietoja: www.oph.fi/esr,
www.minedu.fi/EU-asiat/EU-rakennerahastot,
www.peda.net/veraja/tuvako

**Ohjaamalla,
tukemalla,
verkostoitumalla ja
työpajoilla jouhevasti
työelämään ja
syrjäytymistä
vastaan**

TOIMINTALINJA 2:

Työllistymisen ja työmarkkinoilla pysymisen edistäminen
sekä syrjäytymisen ehkäiseminen

Maahanmuuttajien alkuvaiheen neuvonnan ja ohjauksen kehittäminen

KEHITTÄMISOHJELMAN tavoitteena on kehittää Suomeen muuttaneiden ensivaiheen neuvonta- ja ohjauspalveluja. Alkuvaiheen palvelut sisältävät 1. matalan kynnyksen neuvontapisteitä, joissa asiakkaita neuvotaan ja ohjataan heitä palveluiden piiriin, 2. maahanmuuttajien kielillä tai tulkattuna tarjottavaa neuvontaa ja tietomateriaalia, 3. sähköisiä palveluita, jotka tukevat neuvontatyötä ja palveluohjausta tai itsenäistä kotoutumista. Tuloksena on palveluita tarjoavan toimijoiden verkoston ja tehokkaan ohjausjärjestelmän käyttöönotto.

Kehittämishojelman tavoitteena on palvelurakenteen ja kotouttamisen sisällönohjauksen kehittäminen. Lopputuloksena on edellä kuvatut palvelut sisältävän kotouttamisen alkuvaiheen ohjausjärjestelmän käyttöönotto ja osaavien toimijoiden verkosto.

Työ- ja elinkeinoministeriön ja sisäasiainministeriön kehittämishojelma tukee hallitusohjelman mukaisia maahanmuuttajien kotouttamisen suuntaviivoja. Lissabonin strategian Suomen kansallisen toimintaohjelman mukaisesti tehokas ensivaiheen palvelu edistää yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavien perusvalmiuksien hankintaa kotoutumiskautena. Selkeä palvelurakenne ja tehokas alkuvaiheen ohjaus parantaa heikommassa asemassa olevien osallisuutta ja edistää maahanmuuttajien työllisyyttä.

Ohjelman tukirakenne tukee alueellisten hankkeiden kehittämistyötä konsultoimalla ja kouluttamalla. Tukirakenne tuottaa tietoa tekemällä selvityksiä ja sisältökartoitusta, edesauttaa hankkeiden verkostoitumista ja vertaisoppimista sekä mallintaa hyviä käytäntöjä.

Lisätietoja: www.intermin.fi/alpo

**Suomeen
muuttaneiden
kotoutuminen
sujuvaksi ja
joustavaksi; alku-
vaiheen neuvonnan ja
ohjauksen palveluiden
tehostaminen**

TOIMINTALINJA 2:

Työllistymisen ja työmarkkinoilla pysymisen edistäminen
sekä syrjäytymisen ehkäiseminen

Sukupuolten tasa-arvon edistäminen ja valtavirtaistaminen

30

KEHITTÄMISOHJELMASSA tuetaan sukupuolten tasa-arvon edistämistä ja valtavirtaistamista työ- ja elinkeinohallinnon sekä aikuis-koulutuksen alalla. Tavoitteena on purkaa sukupuolenmukaista työ- ja koulutusurien kahtiajakoa, lisätä yleistä tietoutta sukupuolesta ja sukupuolinäkökulman valtavirtaistamisesta sekä tukea ja kehittää tasa-arvo-toimijoiden ja projektirahoittajien tasa-arvoasiantuntemusta. Tavoitteena on myös luoda rakenteita, jotka tukevat naisyrityttöä ja naisten innovaatiopotentiaalia. Ohjelmassa tuotetaan uusia menetelmiä, välineitä ja toimintatapoja sukupuolinäkökulman kehittämiseen ja sen arviointiin.

Kehittämishjelmassa tuotetaan muun muassa käsikirja ja koulutus-paketti sukupuolinäkökulman valtavirtaistamisesta työ- ja elinkeinohallinnon käyttöön, kooste aiempien tasa-arvohankkeiden hyvistä käytännöistä sovellettavaksi erilaisiin ympäristöihin ja rakennerahastopäätösten sukupuolivaikutusten arviointi.

Kehittämishjelman yhteistyötahoja (kohderyhmiä) ovat kehittämissohjelman piirissä olevien projektien toimijat, keskeiset aluehallintoviranomaiset ja yritysten, oppilaitosten, kolmannen sektorin organisaatioiden, konsultti- ja koulutusorganisaatioiden sekä tasa-arvoa edistävien organisaatioiden henkilöstöt ja maakuntien liittojen henkilöstöt, kuntien henkilöstöt sekä työ- ja elinkeinokeskusten ja -toimistojen virkailijat.

Kehittämissohjelma toteuttaa Lissabonin strategian työllisyysuuntavii-vojen kirjausta, jonka mukaan sukupuolten välisen tasa-arvon valtavirtaistaminen ja edistäminen olisi varmistettava kaikessa toiminnassa, ja jonka mukaan erityistä huomiota on kiinnitettävä sukupuolierojen merkittävään kaventamiseen työmarkkinoilla Euroopan tasa-arvosopimuk-sen mukaisesti. Lisäksi kehittämissohjelma tukee kansallista työllisyys- ja tasa-arvopolitiikkaa mm. Vanhasen II hallituksen ohjelmassa määriteltyjen valtavirtaistamisen linjausten mukaisesti.

Lisätietoja: www.tem.fi/valtava

**Tukea sukupuolten
välisen tasa-arvon
edistämiseksi ja
valtavirtaistamiselle**

TOIMINTALINJA 3:

Työmarkkinoiden toimintaa edistävien osaamis-,
innovaatio- ja palvelujärjestelmien kehittäminen

Yritysharava koko maahan

32

KEHITTÄMISOHJELMA tuottaa lyhyen tähtäimen ennakointitietoa pk-yrityksistä. Tätä tietoa hyödynnetään kaikkien TE-keskusten alueilla. Tavoitteena on kehittää proaktiivista toiminta- ja palvelumallia erityisesti TE-toimistoille.

Yritysharava-kehitysmenetelmä lähtee yritysten tarpeista. Toimintamallin mukaan alueittain haastatellaan kaikki yritykset keskitetysti. Tiedot yhdistetään tietokannassa yritysten palveluryhmiksi, joita on helppo käsitellä TE-organisaatiossa. Menetelmän avulla yhteiskunnan kehittämistoiminta ja -tuki ohjautuu parhaiten alueen yrityselämän hyväksi. Järjestelmän yhteistä tietopankkia hyödynnetään TE-ennakoinnissa ja käytännön toiminnan yhdistämisessä ja suunnittelussa. Lisäksi kehittämisohjelma tuottaa yritysten tietojen pohjalta sekä alue- ja kuntatason raportteja että valtakunnallisia ennakointiraportteja.

Tarkoituksena on ennakointitietojen ja raporttien lisäksi osallistua rakennemuutosalueiden ”lamantorjuntatalkoisiin”. Hankeajana 2009–2010 on tarkoituksena tavoittaa noin 200 000 yritystä, eli toimiva yritys-kanta koko maasta.

Lisätietoja: www.yritysharava.fi

**Proaktiivisempaa
osumista TE-
hallinnon työssä
pk-yritystietojen
avulla**

TOIMINTALINJA 3:

Työmarkkinoiden toimintaa edistävien osaamis-,
innovaatio- ja palvelujärjestelmien kehittäminen

Osuvuutta ja kysyntälähtöisyyttä aikuisopiskeluun tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelujen valtakunnallisella kehittämishjelmalla

KEHITTÄMISOHJELMA vastaa aikuisten tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelujen kehittämisestä työelämän siirtymävaiheissa tai koulutuksen aikana. Tavoitteena on, että kansalaisilla on käytettävissään kattavat, monikanavaiset ja asiakaslähtöiset ohjauspalvelut koulutus- ja urasuunnitteluvalintoja tehtäessä. Palvelut tukevat aikuisten edellytyksiä ylläpitää, kehittää ja täydentää omaa ammattitaitoaan, mihin liittyy myös aikaisemmin opitun tunnustamisen ja tunnustamisen edistäminen. Ohjelma vahvistaa opetus- ja ohjaushenkilöstön ohjauksellista osaamista, työ- ja elinkeinohallinnon neuvonta- ja ohjaustoimintaa sekä valtakunnallisten ja alueellisten toimijoiden yhteistyötä - käytännössä monialaisia työ- ja elinkeinohallinnon, opetushallinnon sekä elinkeinoelämän rajat ylittäviä verkostoja. Toiminnalla tehostetaan kokonaisvoimavarojen käyttöä.

Kehittämishjelma korostaa myös ohjauksen strategista asemaa koulutuksen ja työelämän voimavarana yhteiskunnan jatkuvassa muutoksessa. Ohjaus auttaa työmarkkinoiden ja työvoiman kohtaantongelman ratkaisemisessa ja edistää ammatillista liikkuvuutta.

Työ- ja elinkeinoministeriön ja opetusministeriön yhteisessä kehittämissuunnitelmassa on kolme osaohjelmaa: 1) sähköisten koulutusneuvonta- ja uraohjauspalvelujen kehittäminen, 2) ohjaus-, neuvonta- ja opetushenkilöstön ohjauksen ja neuvonnan toimintamuotojen kehittäminen, osaamisen vahvistaminen sekä aikuisopiskelijoiden osaamisen tunnustamisen ja tunnustamisen käyttöönotto siten, että toimenpiteet edistävät aikuiskoulutuksen kysyntälähtöisyyttä ja työelämäyhteistyötä sekä 3) ohjaustyön tutkimus ja arviointi. Tutkimuksen pohjalta rakennetaan sellaiset arviointijärjestelmät ja -menetelmät, jotka vastaavat nykyistä paremmin työmarkkinoiden ja koulutuksen ennakoinnin, vaikuttavuuden ja seurannan haasteisiin. Arvioinnilla varmistetaan kehittämissuunnitelman tavoitteiden toteutuminen.

Lisätietoja: www.opinovi.fi

Palveluja aikuisten ohjaukseen, koulutus- ja urasuunnitteluun sekä ammattitaidon ylläpitämiseen

TOIMINTALINJA 3:

Työmarkkinoiden toimintaa edistävien osaamis-,
innovaatio- ja palvelujärjestelmien kehittäminen

Yritys-Suomi-palvelujärjestelmän kehittämishjelma

36

KEHITTÄMISOHJELMAN tavoite on olla helposti lähestyttävä ja luotettava palvelukokonaisuus, jonka avulla asiakas saa nopeasti vastauksen yrittämistä koskeviin kysymyksiin ja löytää tarvitsemansa kumppanin yrittämisen eri vaiheisiin. Tarkoitus on lisätä yrityspalveluiden tuottavuutta ja asiakastytyvääisyyttä edelleen kehittämällä sekä toimeenpanemalla uudistetut palvelut ja toimintamallit. Ensi vaiheessa laaditaan yrityspalvelujen asiakkuusstrategia, jossa aiemmasta ongelmakohtaisesta palvelujen kehittämisestä siirrytään kokonaisvaltaiseen palvelujen kehittämiseen.

Työ- ja elinkeinoministeriön ohjelma sisältää kuusi kokonaisuutta, joista ensimmäinen keskittyy seudullisten yrityspalveluihin, toinen yritysten kasvun ja kansainvälistymisen tukemiseen, kolmas innovaatiopalveluihin, neljäs www.yrityssuomi.fi-verkkopalveluihin ja viides Yritys-Suomi-puhelinpalvelun käyttöönottoon. Kuudentena kohtana tehdään erillinen selvitys Yritys-Suomi-viestinnän suunnittelua ja toteuttamista sekä brändin käyttöönottoa varten.

Lisätietoja: www.eurazoo7.fi/rrtiepa

**Kehittämällä ja
uudistamalla
yrityspalveluihin
tuottavuutta ja
asiakastytyvääisyyttä**

TOIMINTALINJA 3:

Työmarkkinoiden toimintaa edistävien osaamis-,
innovaatio- ja palvelujärjestelmien kehittäminen

Avoimissa oppimisympäristöissä aktiivisiksi kansalaisiksi

Asiantuntijuuden, oppimisympäristöjen ja aktiivisen
osallisuuden avulla monipuolisuutta oppimiseen

38

KEHITTÄMISOHJELMAN neljässä kokonaisuudessa kehitetään avointa oppimista tukevaa asiantuntijuutta, aktiivista osallisuutta, avoimia ja erilaisia oppimisympäristöjä sekä niiden ennakointia ja seurantaa. Toiminnan perusteena on, että aktiivinen kansalaisuus luo pohjaa tulevaisuuden osaamista ja osallistumista korostavalle yhteiskunnalle. Toisaalta avoimet oppimisympäristöt mahdollistavat osaltaan kattavan osallistumisen yhteiskunnan eri toimiin.

Opetusministeriön kehitysohjelma pyrkii lisäämään eri ikäisille monipuolisempia koulutus- ja kulttuuripalveluja, elinikäisen oppimisen mahdollisuuksia ja tasa-arvoa sekä sosiaalista koheesiota. Ohjelmalla konkretisoidaan Vanhasen II hallituksen hallitusohjelmassa esitetyjä tavoitteita, joissa huomioidaan, että uudet toimintamallit mahdollistavat mm. alueellisesti vahvojen toimijaverkostojen kokoamisen, sivistys-, kirjasto- ja kulttuuripalvelujen saatavuuden ja eri toimijoiden erityisosaamisen.

Tieto- ja viestintätekniiikan avulla voidaan edistää monipuolisesti osaamiseen liittyvien tietopalvelujen ja ohjauksen saavutettavuutta ja kohtaavuutta. Näin mahdollistetaan osaamisen kehittäminen etenkin harvaan asutuilla alueilla sekä muutoin vaikeasti saavutettavissa pienemmissä kohderyhmissä maantieteellisesti eri puolilla Suomea.

Lisätietoja: www.minedu.fi, www.laanhallitus.fi,
<http://lgg.mcampus.fi/aktiivi/>, <http://aktiivi.wikispaces.com/>

Aktiivinen kansalaisuus luo pohjaa tulevaisuuden osaamista ja osallistumista korostavalle yhteiskunnalle

TOIMINTALINJA 3:

Työmarkkinoiden toimintaa edistävien osaamis-,
innovaatio- ja palvelujärjestelmien kehittäminen

Koulutus- ja osaamistarpeiden ennakointi

40

OHJELMA kehittää ja juurruttaa koulutus- ja osaamistarpeiden ennakointimenetelmiä. Projekti tuottaa tietoa tulevasta koulutussuunnittelun ja päätöksenteon tueksi ja toimii tulosten hyödyntämiseksi koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelman eri vaiheissa, koulutusaste- ja alakohtaisissa suunnitelmissa ja päätöksissä.

Vähenevän työvoiman oloissa koulutuksen oikea kohdentaminen on keskeistä niin yksilöiden kuin yritysten kannalta. Koulutus- ja osaamistarpeiden ennakointiprojektien tuottamaa ennakointitietoa hyödynnetään mm. mitoitettaessa koulutuksen määriä ja kehitettäessä opetussuunnitelmien ja tutkintojen perusteita. Ennakointiprojektit tukevat valtioneuvoston antaman koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelman (KESU) valmistelutyötä ja ne täydentävät Opetushallituksessa toteutettavaa perusennakointityötä. Opetushallinnon kehittämisohjelman tavoitteena on tukea hallitusohjelmaa, jossa todetaan, että ennakointitoimintaa kehitetään paremmin tunnistamaan sekä määrälliset että laadulliset osaamistarpeet.

Ohjelman tulisi siis tukea ennakointimenetelmien kehittämistä määrällisen ja laadullisen ennakkoinnin osalta ja toteuttaa niiden pohjalta ennakointihankkeita. Toiminnassa korostetaan määrällisen ennakkoinnin rinnalle tarvittavan hyviä ennakointimalleja työelämän laadullisen ja työn sisältöjen muutoksen ymmärtämiseksi.

Lisätietoja: www.oph.fi/esr

**Ennakointi-
menetelmiä ja
tietoa koulutus- ja
osaamistarpeiden
täyttämiseksi**

TOIMINTALINJA 3:

Työmarkkinoiden toimintaa edistävien osaamis-,
innovaatio- ja palvelujärjestelmien kehittäminen

Osaajana työmarkkinoille

Osaavat työntekijät ja työelämävastaavuutta koulutukseen

42

KEHITTÄMISOHJELMAN ytimenä on työpaikalla toteutettavan opiskelun laajentaminen ja työpaikalla tapahtuvan oppimisen kehittäminen sekä ammatillisessa koulutuksessa että korkea-asteella. Työpaikalla tapahtuva opiskelu edellyttää uudenlaista yhteistyötä koulutuksen järjestäjien, korkeakoulujen, oppilaitosten ja työpaikkojen välillä. Olennaista on luoda kaikille koulutussektoreille samantyyppisiä yhteistyömalleja, sillä samat työnantajat työllistävät sekä korkeakouluista että ammatillisesta koulutuksesta valmistuvia opiskelijoita. Kehittämishjelmassa tuetaan työvoiman kysynnän ja tarjonnan kohtaavuutta parantamalla koulutuksen työelämävastaavuutta, kehittämällä koulutuksen ja työelämän vuorovaikutus- ja yhteistyömuotoja ja edistämällä valmistuvien työllistymistä uudistamalla opintoja.

Ohjelmasta rahoitettavien hankkeiden tavoitteena on kehittää opettajien työelämäosaamista, kouluttaa ja valmentaa työssäoppimisen ja työharjoittelun ohjaajia, edistää huippuosaamista sekä kehittää oppilaitosten ja korkeakoulujen yhteistyötä työelämän kanssa. Koulutuksen työelämävastaavuutta ja koulutuksesta työelämään siirtymistä parannetaan kehittämällä opetussuunnitelmia, oppimisympäristöjä, opetusta ja työpaikalla oppimisen menetelmiä ja laatua kaikilla koulutusaloilla ja -tasoilla. Työelämän ja oppilaitosten välisenä yhteistyönä toteutetaan lisäksi kehittämis- ja palveluprojekteja.

Opetusministeriön kehittämisohjelma pureutuu talouden elvytystoimien keskeisiin kysymyksiin: työmarkkinoiden toimivuuteen, koulutuksen ja työelämän kitkattomaan vuorovaikutukseen ja osaamisen kasvattamiseen talouden elpymistä tukevalla tavalla.

Lisätietoja: www.minedu.fi, www.oph.fi/esr,
www.laatinhallitus.fi/lansi

**Kaikille koulutus-
sektoreille saman-
tyyppisiä yhteis-
työmalleja**

TOIMINTALINJA 3:

Työmarkkinoiden toimintaa edistävien osaamis-,
innovaatio- ja palvelujärjestelmien kehittäminen

Innovaatio- ja osaamis- järjestelmien kehittäminen

KEHITTÄMISOHJELMAN tavoitteena on työelämän toimivuutta ja tuottavuutta tukevan innovaatiotoiminnan vahvistaminen, koulutus-, kulttuuri- ja muiden organisaatioiden innovatiivisuuden edistäminen ja innovaatioympäristöjen muodostaminen. Tarkoitus on myös luoda yhteistyöverkostoja, uusia toimintamalleja, yhteistyömuotoja ja vuorovaikutusrakenteita työelämään vaikuttavien toimijoiden välille sekä vahvistaa verkostoja tukevia toimintarakenteita.

Kehittämishjelma sisältää niin työelämän innovaatiotoimintaa ja osaamista tukevia kokeilu- ja kehittämishankkeita kuin toimintaympäristöjen, -prosessien ja -rakenteiden kehittämiseen liittyvää hanketoimintaa.

Kehittämishjelman tukirakenne kehittää menetelmiä paremman projektien hallintaan ja ohjelman hankkeiden tulosten levittämiseen ja käytännön toteutukseen. Tukirakenne tarjoaa kaikille mukana oleville verkostoille tukityökaluja verkkotyötoiminnan kehittämiseen ja järjestää konseptointityöpajoja, vaikutustajaafoorumeita, koulutusta ja valmennusta sekä lähi- että verkotapahtumina.

Lisätietoja: www.orkesterointi-inno.fi

**Vahvempaa
työelämän
innovaatiotoimintaa
kokeilu- ja kehittämishankkeilla**

TOIMINTALINJA 3:

Työmarkkinoiden toimintaa edistävien osaamis-,
innovaatio- ja palvelujärjestelmien kehittäminen

Tukea osaamisen hyödyntämiseen ja työkaluja osaamisintensiivisille yrityksille

Osaamisklustereiden kasvu- ja kansainvälistymisohjelma

46

KEHITTÄMISOHJELMA tukee osaamisen laaja-alaista hyödyntämistä ja osaamisintensiivisten yritysten kasvua ja kansainvälistymistä. Toiminta kattaa teknologioiden lisäksi palvelujen käytön hyödyntämisen ja osaamisen osa-alueiden yhdistämisen.

Kansainvälistymisen tavoitteena on lisätä suomalaisten osaamisintensiivisten yritysten valmiuksia ja innovaatio- ja kehitysympäristöjen vetovoimaa. Kehittämishjelman avulla vahvistetaan osaamisen rakenteita. Lisäksi tarkoitus on luoda edellytyksiä kehitysympäristöjen vastavuoroiselle kumppanuudelle.

Ohjelman toimenpiteet jakautuvat kolmeen teemaan, joista ensimmäinen kohdistuu tutkimus-, kehitys- ja innovaatio toiminnan rahoitusympäristöihin ja yhteistyöhön. Tavoitteena on lisätä etenkin kansainväliseen rahoitukseen ja sen hakemiseen liittyvää osaamista. Toinen teema kohdistuu osaamisintensiivisten yritysten kasvun vauhdittamiseen liiketoimintaosaamista vahvistamalla ja kolmas kansainvälisyyden ja vetovoimaisuuden lisäämiseen.

Opetus- ja työ- ja elinkeinoministeriöiden yhteinen ohjelma tähtää Lissabonin strategian mukaisesti kilpailukyvyn parantamiseen sekä tukee osaamiskeskusohjelman tavoitteita osaamisintensiivisten yritysten kasvun vauhdittamiseksi.

Lisätietoja: www.oske.net

**Kehittämis-
ohjelman avulla
vahvistetaan
osaamisen
rakenteita**

TOIMINTALINJA 4:

Jäsenvaltioiden ja alueiden välinen yhteistyö ESR-toiminnassa

**Eurooppalaisen yhteistyön
lisääminen työvoima-, koulutus- ja
elinkeinopolitiikassa edistämällä
työperusteista maahanmuuttoa**

48

KEHITTÄMISOHJELMAN tavoitteena on kehittää ja monipuolistaa ulkomaisille työntekijöille suunnattua opastusta, rakentaa ulkomaisten työntekijöiden rekrytointiverkosto Suomen ja muiden EU-maiden välille, parantaa Suomen vetovoimaisuutta ulkomaisten työntekijöiden silmissä, ohjata työnantajia rekrytoimisessa sekä kehittää ja tukea pilottihankkeita.

Ohjelma edistää työvoiman maahanmuuttoa luomalla Suomelle kansallisen vetovoimastrategian ja parantamalla yhteistyötä lähtömaiden kanssa. Tarkoitus on kehittää ulkomaisen työvoiman rekrytointikäytäntöjä ja sen tarvitsemia palveluja sekä luoda opastusjärjestelmä kehittämisohjelmaan kuuluvilta hankkeilta saatujen tulosten pohjalta. Parhaita käytäntöjä ja kokemuksia hyödynnetään tukemaan työnantajia ulkomailta rekrytoinnissa.

Työ- ja elinkeinoministeriön ja sisäasiainministeriön yhteinen kehittämisohjelma tukee hallitusohjelman maahanmuuttopoliittisia linjauksia. Lissabonin strategian Suomen kansallisen toimintasuunnitelman mukaisesti kehittämisohjelma pyrkii vastaamaan työmarkkinoiden tarpeisiin ja varmistamaan talouden ja julkisen talouden kestävyyden perustana työllisyyden lisäämiselle.

Maahanmuutto-ohjelmien tukirakenteen tehtävänä on yhdistää työvoiman maahanmuuton edistämisen kansallinen ja kansainvälinen ulottuvuus luomalla projektien ja lähimpien toimijoiden välinen tiivis yhteistyöverkosto. Verkosto jakaa tietoa, tukee, tarjoaa koulutusta ja kannustaa toimijoita. Tukirakenne hankkii myös eri toimia tukevia palveluita, tutkimuksia ja selvityksiä tukemaan kokonaisvaltaista kehittämistä.

Lisätietoja: www.intermin.fi/matto

**Työperäisen
maahanmuuton
edistämisellä
sujuvaan
eurooppalaiseen
yhteistyöhön**

TOIMINTALINJA 4:

Jäsenvaltioiden ja alueiden välinen yhteistyö ESR-toiminnassa

Kansainvälinen yhteistyö hyvien käytäntöjen etsimiseksi ja levittämiseksi

50

KEHITTÄMISOHJELMAN tavoitteena on tuottaa lisäarvoa, uusia näkökulmia ja ratkaisuvaihtoehtoja suomalaiseen työllisyys-, elinkeino- ja koulutuspolitiikkaan kansainvälisestä yhteistyöstä saatavien kokemusten ja tulosten avulla. Tavoitteena on etsiä ja löytää muilta mailta omaksuttavia uusia hyviä käytäntöjä, toimintamalleja, työskentelytapoja ja työkaluja, joiden avulla voidaan lisätä nykyisten kansallisesti käytössä olevien menetelmien toimivuutta, tehokkuutta ja vaikuttavuutta.

Työ- ja elinkeinoministeriön kehittämisohjelman avulla tuetaan myös hyvien käytäntöjen tunnistamiseen, levittämiseen ja juurruttamiseen liittyvien menetelmien ja toimintamallien kehittämistä. Lisäksi pyrkimyksenä on selvittää malleja kansainvälisen yhteistyön tehokkaaksi toteuttamiseksi. Ohjelma toimii myös Manner-Suomen ESR-ohjelmassa toteutettavan kansainvälisen yhteistyön kansallisena tukirakenteena tehtävänään muun muassa tukea kaikkia ESR-hankkeita niiden suunnitellessa ja toteuttaessa kansainvälistä yhteistyötä, joka kytketään tiiviisti keskeisten kansallisten kehittämisstrategioiden ja -ohjelmien sisältöihin. Käytännössä yhteistyötä tehdään erityisesti Manner-Suomen ESR-ohjelman valtakunnallisten kehittämisohjelmien ja niiden koordinaatiohankkeiden kanssa ja mahdollistetaan esimerkiksi eri toimijoiden osallistuminen Euroopan tasoiseen kansainväliseen yhteistyöhön eri sisältöihin liittyvien temaattisten verkostojen kautta.

Tavoitteena on, että jäsenmaiden välille syntyy pysyviä yhteistyöverkostoja, joita eri tahot voivat hyödyntää edelleen omassa toiminnassaan myös varsinaisen hanketyön jo päättyttyä.

Lisätietoja: www.eurazoo7.fi/rrtiepa

**Lisäarvoa
suomalaiseen
työvoima-,
elinkeino- ja
koulutuspolitiikkaan
EU:n jäsenvaltioiden
välisestä
yhteistyöstä**

Vipuvoimaa
EU:lta
2007–2013

www.rakennerahastot.fi